

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 FACTORS AFFECTING THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY SCHOOLS UNDER SA KAEW PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วรุฒ ถาวรทรัพย์^{1,*} ลินดา นาคโปย² และ สายฝน เสกขุนทด³

Wallrawut Tharvornsap^{1,*}, Linda Narkpoy² and Saifon Sekkhunthod³

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

³สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Mathematics, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

³Program in Computer Education, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: wallwut@gmail.com

รับบทความ 4 พฤษภาคม 2565 แก้ไขบทความ 27 มิถุนายน 2565 ตอรับบทความ 8 กรกฎาคม 2565 เผยแพรบทความ เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา 2) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 302 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .918 และแบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .901 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยบรรยากาศองค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยโครงสร้างองค์การ ตามลำดับ 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมมือร่วมพลัง ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ด้านการสนทนาสะท้อนคิดการปฏิบัติงาน และด้านการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน ตามลำดับ 3) ปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยบรรยากาศองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 53.70 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'Y = .295Z_2 + .239Z_3 + .215Z_4 + .129Z_1$

คำสำคัญ: ปัจจัย, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of factors relating to the professional learning community (PLC) schools; 2) the level of being PLC schools; 3) the correlation between factors and PLC schools; and 4) the factors influencing PLC schools. The sample consisting of 302 participants, including school administrators and teachers, was selected by using Krejcie and Morgan's table for the sample size determination, and multi-stage random sampling. The research instruments consisted of a set of questionnaires on factors affecting the PLCs in schools with the reliability of .918 and a set of questionnaires on the PLCs in schools with the reliability of .901. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) Overall, the factors associated with being PLC schools, as well as those of each aspect, were rated at a high level across all aspects, ranking by mean values from high to low: organizational atmosphere, organizational culture, transformational leadership, and organizational structure, respectively; 2) The PLC schools, ranked by mean values from high to low, overall and in each aspect at a high level: collaboration, working toward shared goals, creating shared norms and values, reflecting on practice, and being receptive to performance advice, respectively; 3) The factors and the PLC schools showed a high positive correlation at the .01 level of significance; and 4) The factors influenced PLC schools at the statistical significance of .01 level, including organizational structure, organizational culture, transformational leadership, and organizational atmosphere. The said factors could predict the PLC school at 53.70 percent. The predictive equation could be written in a form of standard scores as $Z'Y = .295Z_2 + .239Z_3 + .215Z_4 + .129Z_1$.

Keywords: Factors, Professional Learning Community

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 ระบุหลักการในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ตามศักยภาพ และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 7-13) จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนจึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือและเรียนร่วมกันเป็นทีมมากกว่าเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเอง ครูจึงมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยการออกแบบบทเรียนที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนมากกว่าการสอนและบอกให้ปฏิบัติตามครู รูปแบบการทำงานของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนจากทำงานคนเดียวเป็นการทำงานเป็นทีม โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 15-21)

ในปัจจุบันได้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาครู พัฒนาวิชาชีพครู และเน้นการผลิตครูที่มีคุณภาพ โดยมีการกำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง และมีการพัฒนาครูในหลากหลายวิธี เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะนิสัย/พฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีองค์ความรู้ที่สำคัญและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะการดำรงชีวิตความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1) ซึ่งการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในหลายประเทศ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพของครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งในการพัฒนาวิชาชีพตามแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหัวใจสำคัญอยู่ที่การสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง เกี่ยวกับการคิดค้นหาแนวทางการพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริม การสนทนา

เชิงสะท้อนคิด เพื่อให้สมาชิกผู้เป็นครูทุกคนเกิดการเรียนรู้ในตนเอง และนำไปสู่การออกแบบสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2561, หน้า 37)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้นำแนวคิดสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการร่วมมือร่วมพลังกันพัฒนาวิชาการและวิชาชีพที่อิงพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา โดยรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายวิชาชีพ ที่ครอบคลุมเครือข่าย 3 ระดับ คือ ระดับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ระดับหน่วยงานทางการศึกษา และระดับกลุ่มสมาชิกวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561, หน้า 1) ซึ่งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ศธ 0206.7/ว.9 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 ที่กำหนดการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564, หน้า 38) และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563 โดยกำหนดร้อยละของครู/อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความสามารถในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2563, หน้า 4)

ในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบของปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน โครงสร้างโรงเรียน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ (วาสนา ทองทวีชัยยศ, 2560, หน้า 14) ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมทั้งจากบุคลากรในโรงเรียน และจากหน่วยงานภายนอก เพื่อให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะสำคัญสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และแนวทางของไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทันต่อโลกของการแข่งขันทิศทางการพัฒนาและแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนและปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและสนใจ ดังนั้น ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวก ในการนำทางและทำให้กระบวนการความร่วมมือนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (ณัฐริกา นครสูงเนิน, 2558, หน้า 7)

จากการสรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2562 ในส่วนของกลยุทธ์ที่ 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาข้อที่ 4 กำหนดให้ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสถานศึกษายังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรหาแนวทางขั้นตอน วิธีการ และแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสถานศึกษาให้เกิดขึ้นและเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2563, หน้า 18)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ให้มีคุณภาพตามนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

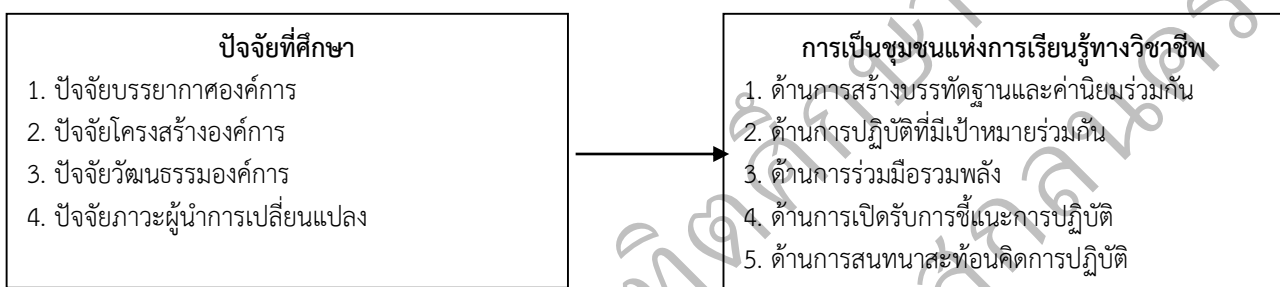
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,395 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 302 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ข้าราชการครู จำนวน 275 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .91 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรตาม คือ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .94 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากน้อย

1 หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2. ทำหนังสือชี้แจงและสร้างความเข้าใจในเรื่องการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีการเปิดเผยใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกับหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สำหรับการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งด้วยตนเองเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงเพื่อชี้แจง/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ อย่างชัดเจน สำหรับสถานศึกษาที่อยู่ไกลนั้นผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยส่งของพร้อมติดแสตมป์จ่ายค่าไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแล้วจัดส่งแบบสอบถามคืนให้กับผู้วิจัยทางไปรษณีย์ด้วยเช่นกัน

5. รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์ จากนั้นเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และติดตามในส่วนของการแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน ซึ่งได้แบบสอบถามคืนมาครบตามจำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยใช้วิธี stepwise

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ปัจจัยบรรยากาศองค์การ	4.21	.35	มาก	3
ปัจจัยโครงสร้างองค์การ	4.18	.53	มาก	4
ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ	4.37	.47	มาก	1
ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.36	.46	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.28	.37	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .37) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .47) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .46) ปัจจัยบรรยากาศองค์การ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .35) และปัจจัยโครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .53) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านปัจจัยบรรยากาศองค์การ

ปัจจัยบรรยากาศองค์การ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน	4.16	.67	มาก	7
ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงความยินดี เมื่อครูและบุคลากรประสบผลสำเร็จในการทำงาน	4.20	.61	มาก	3
ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้กำลังใจครูและบุคลากรที่ประสบปัญหา หรือผู้ที่พยายามแก้ไขความผิดพลาดให้ผ่านไปได้ด้วยดี	4.26	.63	มาก	2
ผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.19	.60	มาก	5
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความคิดเชิงบวกและทำงานอย่างสร้างสรรค์	4.16	.58	มาก	6
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้ปรึกษาหารือกัน มีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ในการทำงาน	4.20	.71	มาก	4
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อบอุ่นและไว้วางใจเคารพซึ่งกันและกัน	4.33	.73	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.21	.35	มาก	

จากตาราง 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านปัจจัยบรรยากาศองค์การ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อบอุ่นและไว้วางใจเคารพซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .73) ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้กำลังใจครูและบุคลากรที่ประสบปัญหา หรือผู้ที่พยายามแก้ไขความผิดพลาดให้ผ่านไปได้ด้วยดี ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .63) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงความยินดี เมื่อครูและบุคลากรประสบผลสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .67)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านปัจจัยโครงสร้างองค์การ

ปัจจัยโครงสร้างองค์การ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทำงานโดยคำนึงถึง กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ มาเป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	4.20	.59	มาก	3
ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการบริหารงานที่ช่วยให้ครูสามารถทำงานได้อย่างสะดวกและคล่องตัว	4.07	.79	มาก	6
ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่การขับเคลื่อนการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนาครู	4.34	.58	มาก	2
ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน	4.36	.54	มาก	1
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดปฏิทินการปฏิบัติงานกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	4.10	.73	มาก	5
ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงาน การกิจให้กับครู โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นหลัก	4.16	.67	มาก	4
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการติดต่อประสานงานในกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ที่ครอบคลุมและทั่วถึง	4.02	.77	มาก	7
เฉลี่ยรวม	4.18	.53	มาก	

จากตาราง 3 ปัจจัยที่ส่งผลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .54) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่การขับเคลื่อนการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .58) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทำงานโดยคำนึงถึง กฎ ระเบียบ มาเป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .59) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการติดต่อประสานงานในกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเป็นระบบที่ครอบคลุมและทั่วถึง ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .77)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ

ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างค่านิยม และทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความรักและความผูกพันภายในโรงเรียน	4.49	.58	มาก	1
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู ในโรงเรียนเกิดความศรัทธาและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	4.48	.58	มาก	2
สถานศึกษามีกิจกรรมที่แสดงถึงความคิดเป้าหมาย แนวปฏิบัติ และนโยบายของสถานศึกษาจากรุ่นสู่รุ่น	4.32	.63	มาก	4
สถานศึกษามีการประสานงานและร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาผู้เรียน	4.31	.61	มาก	5
ผู้บริหารสถานศึกษาถ่ายทอดกระบวนการทำงานให้ครูด้วยช่องทางที่หลากหลาย	4.39	.62	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.37	.47	มาก	

จากตาราง 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันและทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความรักและความผูกพันภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .58) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเกิดความรักและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .58) ผู้บริหารสถานศึกษามีการถ่ายทอดกระบวนการทำงานให้ครูและบุคลากรด้วยช่องทางที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันสร้างความเชื่อมั่นให้ครูเชื่อว่า ครูคือส่วนหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .69)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของตนเอง	4.52	.52	มากที่สุด	1
ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูมีเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.52	.53	มากที่สุด	2
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมกันวางแผนการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพของครูในโรงเรียน	4.37	.65	มาก	4
ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันหาโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกัน	4.12	.70	มาก	6
ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูนำเสนอความคิดและวิธีการปฏิบัติงานอย่างอิสระ	4.21	.65	มาก	5
ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินความรู้นักเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น	4.45	.53	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.36	.46	มาก	

จากตาราง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .52) ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูมีเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .53) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินความรู้นักเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันหาโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกัน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .70)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวม

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา	ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน	4.23	.45	มาก	3
2. ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน	4.33	.42	มาก	2
3. ด้านการร่วมมือร่วมพลัง	4.37	.42	มาก	1
4. ด้านการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน	4.16	.40	มาก	5
5. ด้านการสนทนาสะท้อนคิดการปฏิบัติงาน	4.17	.50	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.25	.34	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .34) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการร่วมมือร่วมพลัง ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .42) ด้านการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .42) ด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .42) ด้านการสนทนาสะท้อนคิดการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .50) และด้านการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .40)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000					
X_2	.363**	1.000				
X_3	.304**	.759**	1.000			
X_4	.318**	.654**	.733**	1.000		
X	.564**	.889**	.889**	.853**	1.000	
Y	.378**	.664**	.660**	.625**	.731**	1.000

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .731$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันโดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ (X_2) มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Y) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในระดับมากที่สุด ($r_{x_2y} = .664$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ (X_3) มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Y) ในระดับมาก ($r_{x_3y} = .660$) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Y) ในระดับมาก ($r_{x_4y} = .625$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ (X_1) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r_{x_1y} = .378$) ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. _b	β	t	sig
ค่าคงที่ (a) (Constant)	1.461	.185		7.880	.000
ปัจจัยโครงสร้างองค์การ (X_2)	.190	.041	.295	4.663	.000
ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ (X_3)	.175	.051	.239	3.459	.001
ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4)	.161	.045	.215	3.591	.005
ปัจจัยบรรยากาศองค์การ (X_1)	.125	.041	.129	3.033	.003

ค่าคงที่ (a) = 1.461

$R = .733$, $R^2 = .537$, $S.E._{est} = .23449$, $F = 86.044$, $P = .000$

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่ศึกษาทั้ง 4 ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ (X_2) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ (X_3) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) และปัจจัยบรรยากาศองค์การ (X_1) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .537 แสดงว่า ปัจจัยที่ศึกษาทั้ง 4 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้ร้อยละ 53.70 และอีกร้อยละ 46.30 มาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษา

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = a + bX_2 + bX_3 + bX_4 + bX_1$$

$$Y' = 1.461 + .190X_2 + .175X_3 + .161X_4 + .125X_1$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z'Y = .295Z_2 + .239Z_3 + .215Z_4 + .129Z_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจ ซึ่งนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนันทา สุขเยี่ยม (2563, หน้า 82) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มุ่งเน้นในเรื่องของการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีความเอาใจใส่ต่อการทำงานของครูผู้สอนเป็นอย่างดี มีความคาดหวังที่สูงต่อการปฏิบัติงานของครู โดยการทำให้ครูผู้สอนเกิดการยอมรับไว้วางใจ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพของครู โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของการตัดสินใจและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาครู และส่งเสริมความก้าวหน้าอย่างชัดเจน มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ลดขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วสะดวก คล่องตัว และจัดโครงสร้างของงานตรงกับความรู้ความสามารถของครู มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งการปฏิบัติในส่วนของผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย

2. จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาสิตา บุษบงค์ (2563, หน้า 89) ได้ศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรัฐบาลผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา มีนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 1) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางแผนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับ มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2558, หน้า 2) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่พยายามช่วยให้ครูได้กลับมาทบทวนเกี่ยวกับวิชาชีพของตนเอง โดยครูร่วมกันทบทวนไตร่ตรองการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะ เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติเข้ากับทฤษฎี และ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

ตำแหน่งครู ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ศธ 0206.7/ว.9 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 ที่กำหนด การมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564, หน้า 38)

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .731$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา สุขเอี่ยม (2563, หน้า 91) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการซึ่งทำให้สถานศึกษาปฏิบัติตามหลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จึงตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน และการนำมาตราฐานการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานทั้งองค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2563, หน้า 41) เพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทั้งด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และด้านบรรยากาศองค์การ ให้บรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 52 ซึ่งมีสาระสำคัญให้มีการส่งเสริมการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด อีกส่วนหนึ่งเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และส่วนสุดท้ายเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา คือ พัฒนาคู่มือให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 อันที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

4. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยบรรยากาศองค์การ และปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ (X_2) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ (X_3) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) และปัจจัยบรรยากาศองค์การ (X_1) ซึ่งสามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ปัจจัยโครงสร้างองค์การ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ มีลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลของการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสมัย รบชนะชัยพูนสุข (2559, หน้า 251-259) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การส่งผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2552, หน้า 221-222) กล่าวว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของทีม เป็นผู้อำนวยการความสะดวกและสนทนาปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องช่วยกันทำและร่วมกันทำไม่มีกำแพงกั้นระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนกับบุคลากรภายนอกโรงเรียน และการเรียนรู้ของครูบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบร่วมกัน เน้นการขับเคลื่อนด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื่อง

2) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างค่านิยมและทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความรักและความผูกพันภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสร้างทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความผูกพันและรักสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่แสดงถึงการถ่ายทอดความคิดเป้าหมาย และนโยบายของสถานศึกษาจากครูสู่ครู ผู้บริหารและครูสร้าง

เป้าหมายร่วมกันในการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นแก่ครูว่า ครู คือ ส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความผูกพันเกิดขึ้นกับครูผ่านการบริหารสถานศึกษาที่มีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันในโรงเรียน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ นโยบาย ผู้บริหารเชื่อมั่นในความสามารถและมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารดูแลเอาใจใส่ สร้างความเป็นกันเอง สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู ทำให้ครูเกิดความผูกพันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ครูจงรักภักดี และทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการปฏิบัติงาน ครูที่มีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียนย่อมเสียสละและมุ่งหวังเห็นผลสำเร็จของโรงเรียนเป็นหลัก เมื่อครูมีความผูกพันกับองค์กรแล้วก็จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หนึ่งฤทัย สีหะวณิช (2562, หน้า 94) พบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนองนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 1) ตลอดจนยังเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ศธ 0206.7/ว.9 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 ที่ได้กำหนดการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564, หน้า 38) สอดคล้องกับแนวคิด ปสุตา เพ็งประสพ (2550, หน้า 11) กล่าวว่า ในภาวะปัจจุบันผู้บริหารต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพของตนให้เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูจึงเกิดการตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมาลี สะโรบล (2562, หน้า 84-85) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

4) ปัจจัยบรรยากาศองค์การ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงความยินดีเมื่อครูและบุคลากรประสบผลสำเร็จในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศการทำงานให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูมีการให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณ แสดงความยินดี ให้กำลังใจ เมื่อครูและบุคลากรประสบผลสำเร็จในการทำงานในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ มนตรี แยมกสิกร (2559, หน้า 40) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันย่อมต้องให้เกียรติ ยอมรับนับถือ และสนับสนุนซึ่งกันและกันในการสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองจัดสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก และบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิศักดิ์ ศิริจันทร์ (2563, หน้า 17) พบว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการร่วมมือร่วมพลัง ซึ่งผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูทำงานเป็นทีม ร่วมกันจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนิเทศการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนครู การให้ผลย้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลย้อนกลับ ส่วนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ด้วยการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ได้มาตรฐาน โดยเปิดโอกาสให้ครูวางแผน การจัดการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น ควรส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การพัฒนางานตามความพร้อมของโรงเรียน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน และพัฒนาสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ย่อมจะทำให้ครู บุคลากร มีแรงกระตุ้น ความร่วมมือร่วมพลัง และสร้างวิสัยทัศน์ และ พันธกิจร่วมกันที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เช่น ด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการ และด้านการจูงใจ เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาในระดับสถานศึกษาหรือจังหวัด เพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการ วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 10(31), 7.
- นาถลดา บุชบงค์. (2563). *สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปสุตา เพ็งประสพ. (2550). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเซนต์หลุยส์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสมัย รบชนะชัยพลสุข. (2559). *แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3. วันที่ 22 ธันวาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. หน้า 251-259.
- มนตรี แยมกสิกร. (2559). *ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ*. ในการประชุมทางวิชาการของคุรุสภาประจำปี 2559 กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2558). *คู่มือการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสุภาพวะ*. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตลาดนัดปัสคิเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563*. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2552). *เอกสารประกอบการดำเนินงานของ คมจ. และ อสคบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2561). *ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวาน กราฟฟิค.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”สู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.

- สุนันทา สุขเยี่ยม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุมาลี สะโรบล. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2561). การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดศึกษาธิการสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In *Reading in Fishbein, M (Ed.). Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.